

1977

OPHAVSPERSON/NØGLEPERSON

Palle Andersen

FAKTA

Dokumenttype:

Udklip

Sprog:

Dansk

Omtalte personer:

Nadja Rusjeva

Arkivplacering:

HC arkiv Møn/HC Egne Tekster

DOKUMENTINDHOLD

Artikel om Nadja Rusjeva

TRANSSKRIFTION

Lørdag-søndag (...)77 LAND OG FOLK 11

Historien om den sovjetiske tegner Nadja Rusjeva

Hun døde som 17-årig – men nåede at lave 10.000 tegninger

Af PALLE ANDERSEN

MOSKVA (LF). Den talentfulde sovjetiske tegner og illustratør Nadja Rusjeva døde i 1969 kun 17 år gammel ramt af en hjernelammelse. Men i sin korte levetid blev over 10.000 tegninger og illustrationer til.

Begyndte som 5-årig

Nadja blev født den 31. januar 1952 og døde den 6. marts 1969. Nadjas mor er det autonome område Mordviniens første balletdanserinde (sydlige del af Sibirien), og faderen, der døde i 1975, var instruktør ved sovjetisk radio og fjernsyn – han var i øvrigt Sibirjak, født i Novosibirsk. I årene 1949 til 52 arbejdede Nadjas forældre i den mongolske folkerepubliks hovedstad Ulan-Bator. Hun som balletpædagog, han som instruktør for kommende speakere i mongolsk radio og fjernsyn. Umiddelbart efter Nadjas fødsel tog forældrene til Moskva, således at Nadjas opvækst og skolegang fandt sted her.

For kort tid siden havde jeg lejlighed til at besøge Nadjas mor, Natalja Dojdalevna Asjikmaa og stifte bekendtskab med Nadjas efterladte tegninger og illustrationer. Nadjas beskedne værelse i en tre-værelses lejlighed i Moskvas syd-østlige omegn er spækket fra gulv til loft med sirlige mapper og kataloger. På mappernes forside er der omhyggeligt skrevet hvilken forfatter og hvilket af hans arbejder, der er gjort til genstand for Nadjas tegninger og illustrationer.

Nadja læste fantastisk meget, begyndte allerede som 5-årig og det forunderlige var, at hun ikke som andre børn blot fortalte sine forældre, hvad hun læste, hvad hun var optaget af - nej hun tegnede. – Og i lette, lyse, ja nærmest poetiske streger, fik forældrene indsigt i hendes forestillingsverden.

Hun er genial

Nadja var en køn, følsom og meget beskeden pige, afholdt af sine kammerater og lærere. De blev i øvrigt først klar over hendes usædvanlige talent da hun som 12-årig udstillede over 200 arbejder viet Pusjkin, hans familie og venner, - en kunstnerisk sensation i Moskva.

Den kendte skuespiller og forfatter, Iraklin Andronikov, som jeg traf ved en

tilfældighed på tidsskriftet Junosts redaktion, sagde ved den lejlighed: - Nadja Rusjeva er simpelt hen genial, aldrig i mit lange liv har jeg oplevet en så poetisk streg. Hun benytter sig ikke af skitser. Når hun har læst en bog eller et værk, står personerne og deres omgivelser lyslevende for hende, - og den ene tegning bliver til efter den anden, let, elegant og uden større overvejelser, når hun først sætter sig til tegnebordet. Højest usædvanligt, ligesom hun "fotograferer" personer og begivenheder under læsningen og så bruger disse "optagelser" som arbejdstegninger.

Nadjas skolekammerater valgte hende som leder af skolens sektion "Drusjba" (venskab), der har til formål at skabe kontakt med jævnaldrende skolekammerater i og udenfor USSR's grænser.

Nadjas mor viste mig en lille samling breve, herunder en korrespondance, som Nadja havde ført med en kammerat, Alik hed han, som hun havde truffet i den internationale pionerlejr Artek på Krim. I et sidste brev til denne kammerat, som hun imidlertid ikke nåede at sende, kommer hendes livsfilosofi klart til syne. Nadja skriver nemlig: "Det er meget nødvendigt, det er meget svært, det er meget vigtigt, at leve som et rigtigt menneske - det er ikke tilladt kun at leve for sig selv". I en fristil fra 5. klasse, hvor hun skulle behandle de ting, hun ikke brød sig om, skrev hun meget kort: "Det eneste jeg ikke rigtig bryder mig om er fysik og matematik, samt nogle enkelte drenge..."

Nadjas yndlingsforfattere var Pusjkin, Tolstoj, Lermontov, Dostojevskij, Gogol, Turgenjev, Homer og Shakespeare, — for at nævne dem, der stod hende nærmest. Men man kan også finde tegninger og illustrationer til værker af Gorkij, Majakovskij, Simonov, Fadejev og Polevoij.

Sidste tegninger

Da Nadja fyldte 17 år, fik hun en invitation af direktionen på Pusjkin-museet i Leningrad, man ønskede hun skulle stifte bekendtskab med alt, der var forbundet med Pusjkin, de steder hvor han holdt til etc. Sovjetisk fjernsyn fulgte hende fra morgen til aften og har herunder optaget, hvordan den ene tegning efter den anden, viet Pusjkin bliver til under hendes ophold i Pusjkin-museet, - men vel at bemærke, hendes opfattelse af Pusjkin, hans familie, venner og omgivelser. Filmen slutter med en helt usædvanlig scene.

Nadja sidder på en bænk overfor Pusjkin-museet i Leningrad, fotograferne farer rundt om hende, det keder åbenbart Nadja, og med en lille gren tegner hun i den netop nyfaldne sne sin opfattelse af Pusjkins liv og skæbne, - en helt fantastisk oplevelse.

Det blev Nadjas sidste tegninger. Ved hjemkomsten til Moskva gav hun udtryk for lidt rejsetræthed og gik ind til sig selv. Pludselig hørte

forældrene, at hun faldt om på gulvet, styrtede ind på værelset og tilkaldte omgående lægehjælp, men inden lægen nåede frem havde Nadja udåndet i sine forældres arme.

En dybt tragisk skæbne i så ung en alder - men hendes kunst lever videre og vil glæde kommende generationer.

[Foto]

Nadja Rusjeva - På bagsiden bringer vi nogle af hendes tegninger

[s. 2]

Land og Folk Weekend

NADJA RUSJEVA

Andetsteds i dagens avis fortæller vor medarbejder i Moskva, Palle Andersen, om den unge og meget populære sovjetiske kunstner Nadja Rusjeva. Hun døde allerede som 17-årig, men havde dog i sit korte liv nået at lave 10.000 tegninger af høj kunstnerisk kvalitet. Mange af dem er udstillet på 120 museer i Sovjetunionen og adskillige af dem har i årenes løb været vist på udstillinger i alle de socialistiske lande samt i Italien og USA. Tegningerne på denne side er fra en bog med over 100 af Nadjas kendteste tegninger, som fornylig er levet udsendt af Kunstnerforlaget i Moskva.

Historien om den sovjetiske tegner Nadja Rusjeva

Hun døde som 17-årig - men nåede at lave 10.000 tegninger

APPALLE ANDERSEN

MOREVA (LF), Den uendelige sovjetiske tegner og illustratør Nadja Rusjeva døde i 1960 kun 17 år gammel ramt af en hjernesvulst. Men i sin korte levetid blev over 10.000 tegninger og illustrationer til

Begyndte som 5-årig

Nadja blev født den 21. januar 1943 og døde den 6. marts 1960. Nadja's mor er det udmærkede omrids Malvina Moreva, der døde i 1978, var instruktør ved sovjetisk radio og fjernsyn - hun var i øvrigt tilhænger af den sovjetiske revolution.

I årerne 1949 til sin arbejdende Nadja fremstret i den mongolske folkespejlskole hovedstad Ulan-Bator. Hun som ballet-pædagog, han som instruktør for kommunistiske spejlskole i mongolsk radio og fjernsyn.

Udvalgte efter Nadja's tegninger blev foretaget i Moskva, således at Nadja's opvækst og skolegang fandt sted her. For kort tid siden havde jeg lejlighed til at besøge Nadja's mor, Natalja Doljakina Adzina og stille bekendt

skab med Nadja's efterladte tegninger og illustrationer. Nadja's besiddelse var en tre værelses lejlighed i Moskva syd-østlige omegn er spejlet fra gulv til loft med farlige møbler og kulisser. På væggene fordele er der omhyggeligt skrevet trykte fortællinger og billedet af hans arbejder, der er optaget til grundstof for Nadja's tegninger og illustrationer.

Nadja læste fantastisk meget, begyndte allerede som 5-årig og det fremover var, at hun ikke som andre børn blot fortalte sine fortællinger, hvad hun læste, hvad hun var optaget af - med hun tegnedes - og i Latta, Yes, ja nærmest poetiske streger, da forældrene indsiget i hendes forestillingsverden.

Hun er genial

Nadja var en søn, sølsom og meget beskedne pige, afholdt af sine kammerater og lærere. De blev svært lært klar over hendes usædvanlige talent da hun som 12-årig udførte over 300 arbejder ved Pusjkin, hans familie og venner - en humanitær sensation i Moskva. Den kendte skuespiller og

fortæller, Iraskin Andronikov, som jeg traf ved en tilfældighed på teateret i Junata reaktion, sagde ved den lejlighed: - Nadja Rusjeva er simpelthen genial, aldrig i mit liv har jeg oplevet en så poetisk streger. Hun beviser sig ikke af midler. Når hun har læst en bog eller et værk, står personerne og deres omgivelser lyslevende for hende, - og den sine tegning bliver til efter den anden, let, elegant og uden større overvejelser, når hun først sætter sig til tegnebordet. Højt usædvanligt, ligesom hun fotografere personer og begivenheder under læsningen og så bruger disse optagelser som arbejdsnoter.

Nadja's skolekammerater valgte hende som leder af skoleens aktion "Vredens (over-skab), der har til formål at skabe kontakt med jernlærens skolekammerater i og udenfor USSR's grænser.

Nadja's mor viste mig en lille samling breve, herunder en korrespondance, som Nadja havde ført med en kammerat, ikke lod hun, som hun havde truffet i den internationale plonerne i Moskva i et af de

ste brev til denne kammerat, som hun indledte ikke skede at sende, kommer hendes livsløst kort til syne. Nadja skriver nemlig: »Det er meget nedtrykt, det er meget svært, det er meget vigtigt, at leve som et rigtigt menneske - det er ikke tilfældigt, at jeg for mig selv i en frihed fra 5. klasse, hvor hun skulle behandle de ting, hun ikke brød sig om, skrev hun meget kort: »Det eneste jeg ikke rigtig bryder mig om er tryk og matematik, men nogle enkelte drenge...»

Nadja's yndlingsforfattere var Pusjkin, Tolstoj, Lermontov, Dostojevskij, Gogol, Turgenjev, Homer og Shakespeare, - for at nævne dem, der stod hende nærmest. Men man kan også finde tegninger og illustrationer til værker af Gorkij, Majakovskij, Simonov, Fedajev og Tolstoj.

Sidste tegninger

I de Nadja døde 17 år, fik hun en invitation af direktøren på Pusjkin-museet i Leningrad, men ønskede hun skulle stille bekendt med alle, der var forbundet med

Pusjkin, de steder hvor han holdt til etc. Sovjetiske fjernsyn fulgte hende fra morgentil aften og har beredende optaget, hvordan den ene tegning efter den anden, ved Pusjkin bliver til under hendes oplyst Pusjkin-museet, - men vel at bemærke, hendes optagelse af Pusjkin, hans familie, venner og omgivelser. Filmen slutter med en helt usædvanlig scene. Nadja sidder på en bænk overfor Pusjkin-museet i Leningrad. Fotografierne farer rundt om hende, det hedder åbenbart Nadja, og med en lille øvre tegner hun i den næste rykfarbe sine sin optagelse af Pusjkin's liv og skæbne. - en helt fantastisk oplevelse.

Det blev Nadja's sidste tegninger. Ved hjemkomsten til Moskva gav hun udtryk for lidt rystethed og gik ind til sig selv. I ubesigteligt borte forældrene, at hun faldt om på gulvet, styrtede ind på værelset og tilkaldte omgående lægehjælp, men inden lægen nåede frem havde Nadja udnedt i sine forefædres arms. En dybt tragisk skæbne i så ung en alder - men hendes kunst lever videre og vil glæde kommende generationer.

Nadja Rusjeva - På baggrunden bringer et nøgle af hendes tegninger

NADJA RUSJEVA

Selvportræt

Andetsteds i dagens avis fortæller vor medarbejder i Moskva, Palle Andersen, om den unge og meget populære sovjetiske kunstner Nadja Rusjeva. Hun døde allerede som 17-årig, men havde dog i så korte livstid skrevet 10.000 tegninger af høj kunstnerisk kvalitet. Mange af dem er udstillet på 120 museer i Sovjetunionen og adskillige af dem har i gennem løb været vist på udstillinger i alle de socialistiske lands samt i Italien og USA. Tegningerne på denne side er fra en bog med over 100 af Nadjas kendteste tegninger, som fortyg er blevet udgivet af Kunstnerforlaget i Moskva.

Den forkæret Madeline.

Adam og Eva.

Dama fra Østen.

Ballrimdanceren hvidpanset.

Apollo og Dafne

Pierrots og Columbines dans.

Friserskermaskinisterne Kuznetsover, Puzjijev, Puzjijev, Dabijev.

Puzjijev og Anna Kern.